

РЕШЕНИЕ

№ 20417

гр. София, 13.06.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 71 състав, в
публично заседание на 14.05.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Слава Гьошева

при участието на секретаря Ася Лекова, като разгледа дело номер **1962** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административно процесуалния кодекс /АПК/ във вр. с чл. 118 от Кодекса на социалното осигуряване /КСО/.

Образувано е по жалба на Н. Б. Б., с ЕГН: [ЕГН], с адрес: [населено място], [улица], ет. 2, офис 2, чрез адв. Г. Г., срещу Решение № 3305-40-7 от 21.01.2025 г. на Управителя на НОИ, с което е отхвърлена жалбата й с вх. № 1012-40-310/04.11.2024 г. срещу Разпореждане № [ЕГН], изх. № 2113-50-527#5 от 02.10.2024 г., издадено от длъжностно лице в дирекция „Европейски регламенти и международни договори“.

С жалбата се иска отмяна на оспореното решение като незаконосъобразно, немотивирано и в разрез с процесуалните правила. Излагат се възражения относно неправилно зачетения руски трудов стаж след постановяване на разпореждането за отказ на пенсия. Посочва още, че неправилно административния орган на НОИ е определил, че полаганият от нея австрийски трудов стаж възлиза на 84 месеца, вместо признатия за установен от австрийската държава - 95 месеца. Моли оспореното Решение на управителя на НОИ да се отмени и преписката да се върне за ново произнасяне. Претендира сторените по делото разноски.

В съдебно заседание, жалбоподателката редовно уведомена, не се явява и не се представлява.

Ответникът- Управителя на НОИ, чрез процесуалния си представител юрк. С., оспорва жалбата и моли същата да бъде отхвърлена.

Софийска Градска прокуратура – редовно уведомена, не изпраща представител и не изразява становище по жалбата.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, доводите и възраженията на страните, намира за установено от фактическа страна следното:

Със заявление от 30.04.2024 г., чрез системата за електронен обмен на социално-осигурителна информация между България и ЕС, жалбоподателката е подала „Искане за пенсия за старост“ чрез австрийската компетентна институция, като е посочила начална дата на отпускане на пенсията- 19.09.2024 г. Със структуриран електронен документ /СЕД/ Р 5000 „Осигурителни периоди/ периоди на пребиваване“ /л. 15/, австрийската институция е удостоверила стаж за право и размер на пенсията от 85 месеца / 7 г. 01 м. 00д./, за осигурителни периоди и периоди на пребиваване от 01.07.1999г. до 31.01.2006г /79 месеца/ и от 01.09.2016 г. до 28.02.2017 г. /6 месеца/.

Във връзка с подаденото от Б. заявление, в дирекция „Европейски регламенти и международни договори“ на НОИ е представена Трудова книжка № 3220 от 12.05.1986 г. Вследствие на това, с писмо изх. № 2113-50-527#1 от 17.07.2024 г. е направено искане до ТП на НОИ [населено място], сектор „Осигурителен архив“, с молба за издаване на удостоверение обр. УП-15 по месеци и в работни дни с осигурителен доход за целия период, удостоверяващ посочените в трудовата книжка периоди.

С Удостоверение изх. № 5531-23-890#1 от 22.07.2024 г. и Удостоверение № 5531-23-890#2 от 22.07.2024 г. издадено от ТП на НОИ- С. 3. е определен български стаж за период от 12.05.1984 г. до 14.10.1999 г., като е установено, че в рамките на този период е ползван неплатен отпуск, който не е зачетен за стаж, т.ч. и през припокриващия се период от 01.07.1999 г. до 14.10.1999 г.

С Разпореждане № [ЕГН] от 02.10.2024 г. с изх. № 2113-50-527-15, издадено от длъжностно лице в Дирекция „Европейски регламенти и международни договори“ на НОИ е определено, че към датата на подаване на заявлението /30.04.2024 г./, жалбоподателката има навършена възраст – 66 години, 07 месеца и 11 дни. По отношение на осигурителния стаж, същият е бил определен, както следва: 1) осигурителен стаж в България – 07 години, 00 месеца и 08 дни от трета категория труд- действителен стаж и 2) осигурителен стаж за право на пенсия, потвърден от австрийската компетентна институция - 07 години, 01 месеца и 00 дни, с оглед на което е изчислено, че общият действителен стаж в двете държави е 14 години, 01 месеца и 08 дни.

Предвид изложеното на основание чл. 68, ал. 1-3 от КСО, чл. 50 от Регламента на Съвета /ЕО/ № 883/2004 и чл. 40 от Регламент /ЕО/ № 987/2009, на жалбоподателката е било отказано отпускането на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст.

С жалба вх. № 1012-40-310 от 04.11.2024 г., Б. е обжалвала горепосоченото разпореждане за отказ, като е приложила към жалбата руски документи за допълнителен стаж с искане същият да бъде установен, тъй като е придобит преди датата на заявлението за пенсия.

Във връзка с подадена жалба срещу отказ за отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст, с писмо изх. № 1012-40-310#1/08.11.2024 г. от директора на дирекция „Европейски регламенти и международни договори“ на НОИ до Социалния фонд на Руската Федерация са изпратени представените от Б. документи с цел удостоверяване съдържащия се в книжката руски стаж.

В отговор от руската компетентна институция е постъпило писмо вх. № 1029-50-200 от 10.01.2025 г., с което видно от представеният по административната преписка превод /л. 67/, е отказано да се потвърди осигурителния стаж по така представените документи, придобит на територията на Руската федерация, тъй като същите се явяват копия на нотариално заверено копие на руска трудова книжка и копие на справка за стаж. Изискано е било представяне в оригинал на трудова книжка или оригинал на нотариално заверено копие, оригинал на справката за стаж и документ, потвърждаващ промяната във фамилното име от „А.“ с „Б.“.

Въз основа на гореизложено е издадено и процесното Решение на № 3305-40-8 от 21.02.2025 г. от управителя на НОИ, с което е отхвърлена жалбата на Б. като неоснователна и се потвърждава Разпореждане № [ЕГН] от 02.10.2024 г. на длъжностно лице в дирекция „Европейски регламенти

и международни договори“.

Административен съд - София-град, след като съобрази събраните в хода на производството доказателства, които прецени с оглед доводите и становището на страните, прави следните правни изводи:

Жалбата е подадена от лице по чл. 147, ал. 1 от АПК, чиито права са засегнати от оспорения административен акт, при спазване на срока по чл. 149, ал. 1 от АПК, във вр. с чл. 118, ал. 1 от КСО, срещу подлежащо на съдебен контрол на основание чл. 118, ал. 1 от КСО решение на Управителя на ТП на НОИ-С., поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество е неоснователна.

Съгласно чл. 168, ал. 1 от АПК настоящият състав следва да провери законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 от АПК, като не се ограничава до наведените с жалбата.

Оспореното решение е постановено в рамките на едномесечния срок по чл. 117, ал. 3, изр. 1 от КСО. Издадено е от компетентния орган съгласно чл. 117 от КСО - Управителя на ТП на НОИ-С.. Обективизирано е в посочената в същата разпоредба писмена форма и е със съдържание, регламентирано в чл. 59, ал. 2 от АПК. Административният акт отговаря и на изискването за мотивираност съгласно чл. 117, ал. 3 от КСО, във вр. чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК. Означен е органът, който го е издал, посочен е адресатът му, отразени са фактическите и правните основания за издаването му, формулирано е ясно и конкретно разпореждане, съдържа информация за реда, срока и органа, пред който подлежи на обжалване, датиран и подписан.

В производството по административен контрол за законосъобразност не са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила, представляващи основание за отмяната му. Въз основа на изложеното не се откриват отменителни основания по чл. 146, т. 1, т. 2 и т. 3 от АПК.

При издаването на решението не са налице противоречия с материалноправните разпоредби и същото е съобразено с целта на закона. Правните разпоредби, свързани с предпоставките за отпускане и изменение на различните видове пенсии, както и за определяне на техния размер, се съдържат в Кодекса за социално осигуряване /КСО/ и в подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане. Направените от решаващия орган правни изводи са подробно мотивирани и съдът ги кредитира, като съответстващи на събрания доказателствен материал и законовите разпоредби.

Съгласно чл. 47, ал. 1 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж при определяне на размера на пенсията по условията на международен договор в областта на социалното осигуряване по чл. 70 от КСО, индивидуалният коефициент се изчислява само от дохода, за който са внесени осигурителни вноски за осигурителния стаж, придобит в Република България. Тази уредба е в съответствие с разпоредбите на Глава пета от Регламент № 883/2004 на ЕП и на Съвета от 29.04.2004 г. за координация на системите за социална сигурност и в частност нормата на чл. 52, ал. 1, б. "б. ". В чл. 2 от Регламента е предвидено, че се прилага към граждани на държава членка, лица без гражданство и бежанци, които пребивават в държава членка, които са или са били подчинени на законодателството на една или повече държави.

Разпоредбите на чл. 68, ал. 1 и 2 и чл. 70 КСО, чл. 47 и чл. 20 НПОС и на Регламент № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета, както и на регламента за неговото прилагане – Регламент № 987/2009 г. на ЕП и на Съвета се налага изводът, че всяка държава-членка отпуска пенсия в размер, изчислен на базата на осигурителния стаж и осигурителния доход положен на нейна територия. Изчисляването на пенсията се извършва съгласно чл. 52 на Регламент № 883/2004, както следва:- самостоятелна пенсия- това е пенсията, правото на която възниква, без да е

необходимо сумиране на осигурителните периоди и пропорционална пенсия- това е пенсията, за правото на която е необходимо сумиране на осигурителни периоди и при която се определят теоретичен размер и пропорционален/действителен размер. В случай, че лицето въз основа на българските осигурителни периоди не отговаря на изискванията за отпускане на пенсия съгласно българското законодателства и правото на обезщетение възниква само след сумиране на българския осигурителен стаж с осигурителен стаж, придобит съгласно законодателствата на други държави членки, както е настоящия случай, съгласно чл. 52, ал. 1, б. „б“ българската компетентна институция трябва да изчисли пропорционално обезщетение. За целта първо се изчислява теоретичен размер на обезщетението, за което съответното лице би могло да претендира, ако всички осигурителни периоди и/или периодите на пребиваване, които са завършени съгласно законодателството на другите държави-членки, са били завършени съгласно прилаганото от нея законодателство към датата на отпускане на обезщетението. На второ място се определя действителния, пропорционален размер на обезщетението, като теоретичния размер се умножи със съотношението между продължителността на периодите, завършени преди настъпването на риска съгласно законодателството, което тя прилага и цялата продължителност на периодите, завършени преди настъпването на риска съгласно законодателствата на всички държави-членки по случая.

В настоящия случай Б. е подала на 30.04.2024 г. заявление за отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст като доколкото липсват данни за придобит стаж от I или II категория или при други специфични условия, то поисканият вид пенсия би могъл да се отпусне на основание някоя от хипотезите на чл. 68 от КСО.

Според чл. 68, ал. 1 и, ал. 2 от КСО право на пенсия за осигурителен стаж и възраст се придобива при навършване на възраст 60 години и 10 месеца от жените и 63 години и 10 месеца от мъжете и осигурителен стаж 35 години и 2 месеца за жените и 38 години и 2 месеца за мъжете. От 31 декември 2016 г. възрастта се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година, както следва: 1. до 31 декември 2029 г. възрастта за жените се увеличава с по 2 месеца за всяка календарна година, а от 1 януари 2030 г. - с по 3 месеца за всяка календарна година до достигане на 65-годишна възраст; 2. до 31 декември 2017 г. възрастта за мъжете се увеличава с 2 месеца, а от 1 януари 2018 г. - с по 1 месец за всяка календарна година до достигане на 65-годишна възраст. От 31 декември 2016 г. осигурителният стаж по, ал. 1 се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с по 2 месеца до достигане на осигурителен стаж 37 години за жените и 40 години за мъжете. Цитираното правило определя т.нар. „общ ред“ за отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст.

Специфична хипотеза за придобиване на право на пенсия за ОСВ е предвидена в ал. 3 на чл. 68 от КСО, според която в случай, че лицата нямат право на пенсия по ал. 1 и 2 до 31 декември 2016 г. те придобиват право на пенсия при навършване на възраст 65 години и 10 месеца за жените и мъжете и най-малко 15 години действителен осигурителен стаж. От 31 декември 2016 г. възрастта се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с по 2 месеца до достигане на 67-годишна възраст

Съобразно цитираните норми в чл. 15, ал. 1 и, ал. 3 от НПОС са определени конкретните изисквания за придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 ал.1 и, ал. 2 от КСО и по чл. 68, ал. 3 от КСО. Така през 2024 г., когато жалбоподателката е подала заявление за отпускане на пенсия за придобиване право на пенсия по чл. 68, ал. 1 и 2 от КСО за жените се изисква да имат навършена възраст от 62 години и 02 месеца и осигурителен стаж 36 години и 06 месеца, а за придобиване право на пенсия по чл. 68, ал. 3 от КСО - изискването е за възраст 67 и съответно минимум 15 години действителен осигурителен стаж.

В настоящият случай, няма спор, че жалбоподателката притежава осигурителен стаж както в България, така и в друга държава - членка на ЕС – А.. Към датата на подаване на заявлението, Б. е била навършила изискуемата възраст за придобиване право на пенсия по чл. 68, ал. 1-2 от КСО, но тъй като българският осигурителен стаж от 07 г. 00 м. и 08 д. не е достатъчен за придобиване право на пенсия, същият е сумирам с потвърдения австрийски осигурителен стаж, който не се припокрива с българския за период от 07 години, 01 месеца и 00 дни и е установено, че дори с общият осигурителен стаж от 14 години, 01 месеца и 08 дни отново не следва да е изпълнено условието за придобит осигурителен стаж, по условията на чл. 68, ал. 1-3 от КСО.

Следва да бъде посочено и че при определяне на осигурителните права на Б., приложение намира и Решение по дело С-103/13 на СЕС. В т. 54 от него изрично се подчертава, че разпоредбите определящи приложимото законодателство, формират завършена система от съгласителни норми, вследствие на което националните законодатели са лишени от правомощието да определят обхвата и условията за прилагане на своето национално законодателство в тази област, що се отнася до лицата, които са подчинени на същото, и до територията, в рамките на която националните разпоредби пораждат своето действие.

По отношение на възражението на жалбоподателката, относно посочената разлика на признатия от органите на НОИ австрийски осигурителен стаж, настоящият съдебен състав счита за неоснователно. Видно от представения от Б. документ издаден от Пенсионно-осигурителен институт – В. /л. 81-83/ са установени общо 174 месеца осигурителен стаж, включително 95 месеца задължителни осигурителни вноски до 08.2017 г. В тази връзка следва да се има предвид, че точните и категорични данни относно осигуряването на жалбоподателката са постъпили в ТП на НОИ, когато от Австрийската компетентна институция е получен (структурен електронен документ) СЕД 5000, в който е бил посочен период на осигурителен стаж - 85 месеца /07г., 01 м., 00 д./ за времето от 01.07.1999 г. до 31.01.2006 г. и от 01.09.2016 г. до 28.02.2017 г. Съгласно разпоредбата на чл. 4, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на процедурата за прилагане на Регламент (ЕО) № 883/2004, предвижда, че предаването на данни между институциите или органите за връзка се извършва по електронен път. Електронният обмен на информация между държавите-членки се осъществява чрез структурираните електронни документи /СЕД/, съгласно дефиницията в регламента. При разминаване/несъответствие в информацията, удостоверена в представен от лицето документ и СЕД (структурен електронен документ), превес има последното, тъй като именно чрез СЕД се осъществява електронния обмен на данни между институциите. Следователно, административните органи на НОИ правилно са определили австрийския осигурителния стаж на Б., като са взели предвид именно потвърдения такъв в издадения от австрийската компетентна институция СЕД 5000.

Във връзка с претендирания от жалбоподателката след постановяване на разпореждането за отказ на пенсия руски стаж, следва да се има предвид, че Спогодбата между Народна Република България и Съюза на съветските социалистически републики за социално обезпечаване, в сила през периода 1960-2004 г., е била денонсирана със закон, обн., ДВ, бр. 63 от 15.07.2003 г., в сила от 1.01.2004 година. Денонсирането води до прекратяване на действието ѝ. След денонсирането на посочената спогодба е сключен Договор между Република България и Руската Федерация за социална сигурност, ратифициран със закон, приет от 40-ото Народно събрание на 10.04.2009 г., в сила от 20.03.2010 г. Според първата новела на чл. 3, този договор регулира социалната сигурност и задължителното (държавното) обществено осигуряване на лицата с местоживееене на територията на договарящите страни и които са техни граждани, а също и на членовете на семействата на посочените лица, които са се подчинявали или се подчиняват на действието на

законодателството на една от договарящите страни, т.е. разпоредбата обхваща само лица, които се явяват граждани на едната/двете договарящи страни с местоживее на територията на една от тях, като наличието на тези предпоставки (гражданство и местоживее) за приложимост на Договора към даденото лице е кумулативно, а не алтернативно установено. Неизпълнението на едно от тези изисквания води до неприложимост на Договора, респективно до невъзможност за преценка на права със сумиране на руския стаж. В тази връзка следва да бъде посочено, че Б. се явява български гражданин с местоживее в А., с оглед на което същата не се обхваща от Договора между Р България и Руската Федерация.

Целта на международните договори за социална сигурност е да гарантират взаимно правата на своите граждани в цитираната сфера и при липса на такива международни актове не е налице правно основание за признаване на тези права, включително и в областта на пенсионното осигуряване.

С оглед изложеното, както в международните договори, така и в европейските координационни регламенти, зачитането на стаж в друга държава става само въз основа на принципа на сумиране на осигурителните периоди, а не на тяхното асимилиране. По силата на чл.10, ал.1 от приложимия Договор, всяка от Договарящите се страни определя правото на пенсия на основание осигурителния стаж придобит съгласно нейното законодателство. Съгласно чл.11, ал.1 от Договора всяка договаряща се страна определя размера на пенсиите, съответстващи на нейния осигурителен стаж, а за Република България - и на осигурителния доход за времето на този стаж, в съответствие с разпоредбите на своето законодателство, ако друго не е предвидено в този Договор.

Видно от Регламент № 883/2004 за координация на системите за социална сигурност не предвижда сумиране на осигурителните периоди, придобити по законодателството на други държави, извън държавите членки на ЕС/ЕИЗ и Ш.. В процесния случай, на основание посочения регламент, при преценка правото на пенсия, на сумиране подлежат единствено българските и австрийските осигурителни периоди.

В тази връзка неоснователно е и възражението на жалбоподателката, че неправилно не е бил зачетен положеният от нея трудовия ѝ стаж в Руската Федерация при постановяване на разпореждането за отказ за пенсия. Видно от административната преписка русият стаж е представен в рамките на производството по обжалване на разпореждането на длъжностното лице по чл. 98, ал. 1 , т. 2 от КСО, като в изпълнение на чл. 35 от АПК, висшестоящият административен орган е предприел действия по изясняването всички факти и обстоятелства, като е изпратил представените от жалбоподателката руски документи до компетентната институция- Социалния фонд на Руската Федерация за проверка. Нещо повече, в издаденото от компетентния орган Решение изрично е посочено защо не е признат русия осигурителен стаж на жалбоподателката. В тази връзка, органът правилно е посочил сключеният между Република България и Руската федерация договор за социална сигурност, като е уточнил, че лицето не отговаря на посочените изисквания за неговото приложение, тъй като Б. отговаря само на едно от тях- за гражданство, но не отговаря на второто изискване, тъй като живее в А..

От изложеното се налага изводът, че когато лицата представят заявления с документи, удостоверяващи осигурителен стаж, придобит на територията на бившия СССР, която понастоящем е Р. федерация, следва преди всичко да се съблюдава персоналният обхват на договора.

В тази връзка, съдът намира, че правните изводи, изложени в оспореното решение от административният орган съответстват на материалния закон и неговата цел. Длъжностното лице правилно е установило, че с доказан български осигурителен стаж и с потвърдения австрийски

осигурителен стаж, жалбоподателката не изпълнява изискванията на чл. 68, ал. 1-3 от КСО.

С оглед изложеното съдът приема, че Решение № 3305-40-7 от 21.01.2025 г. на управителя на Националния осигурителен институт /НОИ/, с което е отхвърлена жалбата на Н. Б. Б. срещу Разпореждане № [ЕГН], изх. № 2113-50-527#5 от 02.10.2024 г е законосъобразно - издадено е от компетентен орган и в предвидената от закона форма, постановено е при спазване на административно-производствените правила, при правилно приложение на материалния закон и в съответствие с неговата цел. Жалбата се явява неоснователна и като такава, следва да бъде отхвърлена.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София-град, III отделение, 71 състав,

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Н. Б. Б., с ЕГН: [ЕГН], с адрес: [населено място], [улица], ет. 2, офис 2, чрез адв. Г. Г., против Решение № 3305-40-7 от 21.01.2025 г. на Управителя на НОИ, с което е отхвърлена жалбата й срещу Разпореждане № [ЕГН], изх. № 2113-50-527#5 от 02.10.2024 г., издадено от длъжностно лице в дирекция „Европейски регламенти и международни договори“.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Върховния административен съд на Република България в 14 – дневен срок от получаването му.

Съдия: